

Lasy Państwowe
zapraszamy

Strona nadleśnictw Maskulińskie i Pisz

Leśniczy jako obserwator

Lato, czas wzmożonej aktywności w lasach dla turystów i mieszkańców puszczy, którzy w tym czasie chętniej udają się na spacer do lasu, wsiadają na rower by przemierzyć leśne trasy, czy uprawiają biegi w cieniu leśnych ścieżek.

Dla leśnika jest to czas ważny ze względu na rozwój i aktywność owadów, głównie tych, których masowe pojawienie czyli tzw. gradacja może przynieść znaczne szkody w drzewostanie. Jednym z najgroźniejszych szkodników dla lasów iglastych jest brudnica mniszka - szary motyl o zmiennym ubarwieniu. Wyróżnia się trzy formy: jasną (skrzydła koloru

białego), eremita (szarą) i atra (czarną). Dorosłe osobniki charakteryzują się dymorfizmem płciowym, co oznacza, że samce różnią się wyglądem od samic. Samica tego motyla składa nawet 200 jaj z których wylęgają się żarłoczne larwy zaspokajające swój głód w koronach drzew, mogąc powodować nawet gołozery.

Jak przebiega monitoring liczebności brudnicy mniszki?

Od 1 lipca leśniczowie bacznie obserwować będą rozwój i liczebność tych owadów przy pomocy rozstawionych w lesie pułapek przypominających plastikowy lejek z przymocowanym foliowym woreczkiem. Wabi się do nich samce stosując odpowiedni środek – feromon o zapachu samicy. Pułapka podlega stałej kontroli. Leśniczy sprawdza czy ktoś nie zniszczył i nie zerwał z drzewa pułapki, liczy także złapane motyle. Wyniki są zapisywane, a analiza liczebności pomaga śledzić rozwój rójki i określić kulminację, wtedy rozpoczyna się przeglądy wszystkich drzewostanów wyznaczając ogniska występowania tym razem samic brudni-

cy. Na podstawie zebranych danych Zakład Ochrony Lasu określa zagrożenie ze strony motyla. Przejście wielu kilometrów wzdłuż określonych transektów pozwala skutecznie przewidzieć potencjalne gradacje. Leśniczy wykorzystuje ten

czas także do obserwacji innych zjawisk zachodzących w lesie- rozwoju grzybów pasożytniczych: opieńki i korzeniowca, a także rozwoju innych szkodników takich jak: barczatka sosnowka, korniki czy przyplaszczek. Wróćmy jednak do naszego motyla. Jeśli w okresie letnim wystąpi zagrożenie, to w kolejnym etapie zimą przeskukiwane są pnie drzew na których znajdują się złoża jaj tzw. „lusterka”.

Określany jest termin wylęgu gąsienic, by w odpowiednim czasie policzyć je ze ściętego drzewa próbnego. O konieczności ewentualnego oprysku zwalczającego zadecyduje Zakład Ochrony Lasu, gdzie trafiają wszystkie dane zebrane w nadleśnictwie.

Wszelkie pułapki w lesie są ważne i potrzebne. Nie należy ich niszczyć. Utrudnia to pracę leśnikom i określenie rozmiaru zagrożenia, a przecież zarówno leśnikom jak i odwiedzającym las, leży na sercu dobro puszczy. Pierwszą gradację czyli masowe występowanie szkodnika połączone z powodowanymi przez niego uszkodzeniami odnotowano już w 1783 roku, a straty spowodowane gradacją w 1853 roku objęły 400 tys. ha na terenie obecnych Warmii i Mazur. W czasie tamtej gradacji brudnicy mniszki silne wichury uniosły miliony gąsienic i przemieściły nad Bałtyk, gdzie zginęły one topiąc się w morzu. Szczątki potopionych gąsienic wyrzucone na brzeg utworzyły wał o długości kilkudziesięciu kilometrów i wysokości przekraczającej miejscami 0,5 m.

źródło: http://www.czernsk.torun.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/brudnica-mniszka-co-to-wlasciwie-jest-#.WV1j91FpyM8

Anna Niebrzydowska

